

■ GLOSSA

In solver puril fa anc nagina primavera

DA MURGNAC

Che l'agricultura basegna in nov «imitsch», ina meglra reputaziun è indis-cutabel. La gronda part dals menaschis purils ha fatg gronds sforzs els onns passads e ha adattà lur produenziun als basegns dals animals, ha midà lur produenziun sin bio ni produenziun integrada, ha contact direct cun lur clientela, ha organisà in solver puril eui. Dentant vegn er l'agricultura mesirada vi dals exempels negativs e tals datti anc blers tranter ils purs. Betg las bleras stentas positivs decidan da la reputaziun, mabain las pacas negativs. Dal reminent insatgè absolutamain normal. Er il scrinari vegn mesirà vid la noda da la frida che n'ha betg tutgà la gutta e na vid las milli da fridas garte-giadas.

Per ils ins èn ils purs campions mundials en planscher (schizunt avant ils turisticers) e perquai n'han quels chapientscha per problems agrars. Ad autras persunas dattan magari piculezzas giu per il stumi. Per exempel fa i surstar adina puspè Murgnac cun tgai precisiun che singuls purs vegnan da metter lur puschina gist la sonda cu tut la gliעד ha peda da ferdar il tuffien e scha pussaivel anc gist sper las chasas e curtgins. Ils paracars alvs da

plastic, las colonas e lattas als urs da las vias ch'èn sur-tratgas cun ina crusta da grascha e puschina fan mademamain nagina reclama per l'agricultura. Plinavant fan er las maschinas che stattan emnas a la lunga insanua en la naiv nauscha pareta. Da quels vehichels che vegnan dismiss en il tgagliom lain gnanc pledar. Il runar fain e grascha per las vias fiss anc perdunabel, dentant buca far plaz (nua che quai è pussaivel) als automobilists – per mussar tgi che è il retg sin via – èn putgàds mortals en la reclama.

In ulteriur chapitel che dat in schlet num al stan puril e che procura per critica negativa pauschala è il fatg che las vaccas da prestaziun auta ston vegnir pavladas cun da tuttas sorts surrogats e quai malgrà che la Svizra ha ina surproduenziun da latg e chorn. Era plets sco transfer d'embrios, aucziuns da top genetica, sexing da sperma (vul dir ch'il pur sa givischar schebain sias vaccas han da far in taur ni ina vadella), BSE, plantar soja ni terc manipulà geneticamain eui. èn pac buns arguments per perschuerer ils pajataglias da la necessitad da dar subvenziuns als purs. Era quels che carreschan cun lur autos la sera sin ils praus enturn per spaventar ils tschiervs raccoltan cun garanzia pitsch-

na simpatia dals chatschadurs.

Nagut encunter ina sana concurrenza era en l'agricultura. Dentant il fatg ch'i dat vischnancas el Grischun nua ch'ils purs fan concurrenza totala cun maschinas, stallas, vaccas, casas, praus, pops ed auter pli na fa betg surstar che la tenuta negativa vers ils purs na sa sminuescha betg dad oz sin damaun.

Schebain il messadi da la reclama che vegn fatga per il pur cuntanscha er l'adressat è da dubitar là nua ch'ina vacca da la Planira auta da la Scozia paradescha sur il tetel «Bun ch'i dat purs svizzers» da l'Uniun purila svizra è da dubitar. La vacca retica grischina havess fatg il medem effèt. Forsa na sa Brugg anc betg ch'i dat era tar nus razzas veglias da muvel e nursas zunt originals e che fissan sagir attractivas per far reclama.

Intermediar enzatgai positiv è halt bler pli grev ch'insatgè negativ. Las excepziuns restan deplorablamain en las chavazzas, fertant che tut quai che sa chapescha da sasez vegn emblidà. Perquai na tanscha i betg cun far ina giada in solver puril (quest onn han dal reminent damain purs previ d'offerir in tal l'emprim d'avust) e crair ch'il stan puril saja salvà.